

Meslektaşlarla bir dertleşme

Mehmet ERDEMİR
Y Müh - Etibank

Okyanusya adaları civarında fırtınaya tutulan bir gemi, adalardan birinin sahilinde karaya oturur ve içindekiler karaya çıkarlar. Fırtınada geminin puslası kırıldığı için hangi adaya çıktıklarını bilemeyen yolcular, telâş içindedirler. Çünkü müthiş fırtına ile boğuşuktan sonra yamyamlar tarafından yenmek-te vardır. Bu hususu münakaşa ederek gider-lerken içlerinden biri bağırır.:

— Arkadaşlar korkmayınız, burası mede-niler adaşdır. Çünkü karşıda bir dar ağacı görüyorum. Burada insanı ka-nunla öldürüyorlar.

Aramızdaki sohbele böyle bir fıkra ile başlayışımızı meslektaşlarımız her halde ya-dırgamıyaoaktır. Çünkü son senelerde mem-letimizde kanunlarla neler yapıldığını he-pimiz biliyoruz. Türk toplumunun el atılma-dık hiç bir sahası kalmamış, hür düşünce ve müstakil hareketin filizleneceği her müessese bir kanunla veya kararla vesayet altına alın-mıştı Çok şükür 27 mayıstan beri bu vesayet-ten toplum olarak kurtulma yolundayız.

Şimdi meseleyi bir riyaziyeci mantığı ile tahlil edelim :

1946 yılında tek parti devrini kapamış, de-mokrazi rejimine girmiş, 19/0 dakı iktidar de-ğişikliği ile her şeyin tamamlandığını sanmış-tık. Fakat on sene sonra bugün, her şeye ye-niden başlamak gibi bir durumla karşı karşı-yayız. Bu, niçin böyle oldu ? Yani Türkiyede mutlak olarak siyaset dışı bir müessese olan ordumuzun müdahalesi olmaksızın demokra-tik rejimi soysuzlaşmaktan niçin kurtarama-dık ? Bu suale sadece «sakit ve sabık iktidar liderleri ile D. P. Meclis Grubunun kötü muh-teris, beceriksiz insanlardan müteşekkil oldu-ğunu» soylyerek cevap verişsek meseleyi hal-etmiş sayılmayız. Mesele aslında çok muğlak-tır ve kanaatımızca muayyen bir zihniyetin iflâsı manasına gelmektedir. Şimdi bu zihni-yeti izaha çalışalım:

Demokratik bir idare, zannedildiği gibi sadece siyasî partilerin mücadelesinden ibaret değildir. Demokratik bir idared-e kanunî te-minat müesseseleri yanında hürriyeti siyasî ol-mıyan bir takım müesseseler daha vardır ki bunların da vazifelerini yapmaları ve kiritik bunların da vazifelerini yapmaları ve kritik

sas Odaları ve Birlik te bu müesseselerdendir. Kanaatımızca rejimi soysuzlaştıran ve son se-nelerdeki duruma getiren amillerin başında meşhur «kalkınma hareketi» gelmektedir. Bu kalkınma hareketlerinin tatbikatçıları ise esas itibariyle ihtisas odalarımızın mensuplarıdır. Buna göre bilhassa son senelerde şiddetli bir münakaşa konusu olan bu hareketleri, Birlik ve Odalar Umumî Heyetlerinde görüşüp bu meselelere ışık tutamaz mıydık ? Atılan sayı-sız yanlış adımlara dur ! diyemez miydik ? Maalesef bu vazifeyi başaramadığımızı itiraf etmeliyiz. Bırakınız müessese olarak bu yanlış adımlara dur ! demeyi, bunlara fetva veren-lerin ekseriya meslektaşlarımız olduğunu düşü-nürsek, yüzümüzün kızarmaması mümkün de-ğildir. Peki niçin başarısızlığa uğradık ? El-bette bunun bir çok sebepleri var. Fakat kor-kulur ki en başta gelen sebep menfaat kaygu-sudur

Yıllar yılı bu kaygu üe sakin bir yolda mukadder akıbetine doğru ilerleyen bir ikti-dara akıl hocalığı eden ve onların arzularına göre fetva veren meslektaşlarımız bu camia içinde maalesef az değildir. Dün, aklın, man-tığın, tekniğin ve ekonomi ilminin kabul ed-miyeceği projelere evet diyenlerin bugün bun-ları bizzat lüzumsuz göstermek gibi bir ziddi-yetle karşı karşıya gelmeleri de çok acınacak bir durumdur. Hiç bir meslektaşın bir daha bu duruma düşmemesini temenni edelim. An-cak bu temenninin gerçekleşebilmesi için bir miktar medeni cesarete sahip olmaya gayret etmek lâzım geldiğini de hatırlatalım.

Bu imtihandaki başarısızlık amillerinden bir başkası da siyaset anlayışımızdır. Bu an-la-yışın en garibini/bir meslektaşımızın Teknik - Haber gazetesindeki «Hürriyet» başlık yazı-sında gördük. Bu yazıda ordunun 27 mayıs hareketi övüldükten sonra iftiharla «Birliğin, siyasî münakaşalar dışında kaldığı» ifade edi-liyor. Yarahbi, ne utandırıcı bir itiraf ! Bir kaç senedenben memleket korkunç bir dikta-toryaya doğru sürükleniyor ve T M M O B kı-lını kıpırdatmıyor. Maamafih, Birliği ve Oda-ları sakıt hükümetin emrin* sokmak için elin-den geleni yapmış olan bu kalemin sahibin-den daha başka türlü de beklenemezdi.

Şimdi bir ilim heyeti, yurdumuzda de-mokrasinin tam manasiyle yerleşebilmesi için.

lüzumlu teminat müesseselerini tespitiye çalışıyor. Fakat her şeyin anayasa ve diğer teminat müesseseleri ile halledileceğini zannetmek hatalı bir görüştür. Demokrasi rejimi de bütün teminatlarına rağmen insanla ikbâl bulur ve yine insanla çöker. Bu sebeple şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da gerek fertlere ve gerekse cemiyetlere ve bilhassa meslek gruplarına büyük uyarma vazifeleri düşmektedir. Çoğumuz devlet müesseselerinde çalışmaktayız ve bu itibarla yapılan yanlış işlere herkesten evvel vukuf peyda etmekteyiz. Binaenaleyh yine herkesten evvel uyarına vazifesi de bizlere düşer. Eski fetva-

cıların çoğu yine yerlerinde oturmaktadırlar. Bunlar, eski idarecilere olduğu gibi yeni idarecilere de fetvalar vermekte devam edeceklerdir. Bunların mühendisliğe sığmayan fetvalarını haber alınca gerekli müdahaleyi yaparsak yeni rejime karşı en büyük vazifemizi yerine getirmiş oluruz. Çünkü yeni idare büyük bir hüsnüniyetle hareket etmekte ve idare mekanizmasını lâıkiyle tanımadığı için de bu fetvacılar yerlerinde kalmaktadırlar. Bu ıyı niyetin istismarına mani olmak ta yine medeni cesaret sahibi meslektaşlara düşmektedir. Haydi gayret!

Sanayi Bakanından Dileğimiz..

Ahmet Suzi ÖRNEKOL
Y Müh - E I E

Bugün millet ve ordunun elele başardığı inkilâp hareketinin üçüncü haftasını idrak etmiş olmamıza rağmen, 27 Mayıs sabahının erken saatlerinde duyduğumuz sevinç ve heyecanı halâ muhafaza etmekteyiz. Her geçen gün yapılan açıklamalardan memleketin nefeci akibetlere doğru sürüklenmekte olduğunu daha yakından anlıyor ve bu güne kavuşmuş olmanın saadetini bir kat daha fazla hissediyoruz.

İktisadî politikada bugüne kadar takip edilmekte olan sakat ve dümiensiz gidişe bir son verileceği, bundan böyle yeni yatırımların inceden inceye tetkik ve etüt edilerek gayn iktisadî ve mevsimsiz projelere kat'iyen yer venlmeyeceği gibi meslek içinde ve dışındaki herkesi ötedenberi özlediği düzenli bir yola girilmiş olduğunu görmek bizleri, memleketin geleceği hesabına çok ümitlendirmiş bulunmaktadır. İnkilâp hükümetimizin yarattığı bu iç ferahlatıcı ortam içinde şimdi her Türk vatandaşına düşen vazife, kendi iş muhiti içinde bulunduğu mevki'in mes'uliyet çerçevesi içinde yapılan çalışmalara yeni bir imanla sarılması ve bir çeki düzen vermesidir. Bu sarırların yazarı, enerji işlerimizde, senelerdir süregelmekte olan ve ehemmiyeti hakkında kimsenin tereddüt etmediği bir mes'eleyi sayın bakanın gözleri önüne sermenin ve ondan artık bu tefessüh etmiş yaraya sür'atle bir neşter vurmasını istemenin bir memleket davası olduğu kanaatindeyimdir.

Bilindiği üzere enerji işlerimizin idaresi halen çok dağınık ellerde bulunmaktadır. Muhtelif tarihlerde çıkarılan kanunlarla ku-

rulan müesseselerin herbiri enerji sahasında hemen hemen aynı derecede yetki ve vazifelerle tanzif edilmişlerdir. Bugün Etibank, D. S. İ, İller Bankası, E. İ. E ve Enerji Dairesi gibi bellibaşlı teşekküllerin fiilî çalışma durumlarına ve bilhassa merkez mühendislik teşkilâtlanma şemalarına bir göz atılırsa, bu müesseselerin hemen hemen hepsinde birer plânlama ve birer proje büroları bulunduğunu; görmek kabildir. Bunların dışında belediye elektrik işletmeleri de başlı basma bir mevzudur. Enerji işlerinin bir monopol tarafından idaresinin memleket için çok lüzumlu olacağı esbabı mucibesıyla son yıllarda TEK (Türk Elektrik Kurumu) kanun tasarısı meclise sevk edilmiş ve fakat bilinmeyen bazı sebeplerle aynı tasan sabık hükümet tarafından geri alınmıştı. Bu geri alınışta gizlenen sebeplerin memleket menfaatini değil bazı zümre menfaatlerini haleldar eden sebepler olduğu hakkında teknik adamlarda bir umumî kanaat vardır. İnkilâp hükümetimizin, memleketin ana davalarını halledebilmek için bile yeter uzunlukta bir zamana sahip olmadığını idrak ediyor ve bu bakımdan Türkiye'nin enerji politikasında atılması gereken büyük adımların ancak seçimlerden sonra kurulacak yeni hükümetlerce ele alınabileceğini kabul ediyoruz. Fakat burada ortaya atmak istediğimiz dert ne bir kanun teklifine ihtiyaç gösterir ve ne de uzun çalışmaları, etütleri icab ettirir cinsten bir mevzu değildir. Mes'ele, sanayi vekâleti bünyesinde bulunan ve Türkiye'nin enerji işlerinde hemen hemen aynı yetkilerle teçhiz edilmiş görünen iki dairenin durumudur.